

מדינת ישראל

משרד החינוך

המזכירות הפדגוגית

אגף שפות

הפיקוח על הוראת ערבית ועולם הערבים והאסלאם

יולי 2018

לכבוד המורים לערבית במגזר היהודי

שלום רב

הנדון: עדכונים בנושא הוראת התחביר

ועדת המקצוע בוחנת מדי פעם את תכנית הלימודים בערבית ומעדכנת אותה.

בהמשך לשיבות ועדת המקצוע מיום 6.2.18, ו- 5.7.18, ולאחר דיון רחב ומעמיק בנושא התחביר, החליטה ועדת המקצוע לקבל את המלצות ועדת המשנה אשר דנה בנושא עדכון ההוראה של התחביר הערבי.

המתכונת החדשה של הוראת התחביר תאפשר למידה משמעותית ורלוונטית יותר. חלק מהנושאים הפכו מהוראה אקטיבית להוראה פסיבית, וכן להיפך. מכיוון שכך, **המורה נדרש לנצל את הזמן וללמד יצירה ספרותית מודרנית נוספת** מתוך המגוון הרחב של הטקסטים הספרותיים המודרניים המאפשרים. מומלץ שהיצירה הספרותית תיבחר מִבֵּין היצירות הספרותיות החדשות שאושרו להוראה. כמו כן נתונה בידי המורה הבחירה להרחיב את הוראת הקטעים של הספרות המודרנית והקלאסית וכן להרחיב את נושאי השיח הדבור בכיתה.

ועדת המקצוע תמשיך לבחון את תוכנית הלימודים ואת צרכיה במטרה לעדכן אותה. בישיבתה הראשונה בשנה"ל תשע"ט היא תדון בעדכון אוצר המילים הנלמד.

כאמור, נושאי הלימוד בתחביר עודכנו. חלק מהנושאים הפכו מהוראה אקטיבית להוראה פסיבית, וכן להיפך.

להלן ההחלטות שהתקבלו בנושא התחביר:

כיתה י' :

כל הנושאים הנלמדים בכיתה י' יהיו לידיעה אקטיבית, משום שהם הבסיס להוראת תחום הדעת בשנים הבאות.

- נושא 6 השמות: יילמד בכיתה י' (יחד עם נושא תנועות העזר).

- מספר סודר 1-10: הנושא יילמד בכיתה י'.

כיתות יא' - יב' :

- ניקוד סופי - ידע אקטיבי
- تم + מצדר : יהפוך לנושא פסיבי .
- תיאור מצב ומשפט מצב : יהפוך לנושא פסיבי.
- רש"ז ורש"ן : יישאר אקטיבי .
- ערך היתרון וההפלה : יהפוך לנושא פסיבי.
- משפטי זיקה صفة/صلة : יישאר נושא אקטיבי.
- הזוגי בשם, בתואר, בכינויים ובפועל – יישאר נושא אקטיבי .
- 5 השמות : יהפוך לנושא פסיבי.
- תיאורי הזמן והמקום : יהפוך לנושא פסיבי.
- תיאור אופן מفعول مطلق : יהפוך לנושא פסיבי.
- משפט תנאי בסיסי בחיוב ובשלילה (إن/إذا/من) : יהפוך מנושא פסיבי לנושא אקטיבי. فاء
الالغاء : אקטיבי.
- إن ואחיותיה : יישאר נושא אקטיבי. כינוי סתמי יהפוך מאקטיבי לפסיבי.
- كان ואחיותיה :
- יישאר אקטיבי עם המיליות كان/ليس/أصبح/صار/بقي,
- אבל יהפוך לפסיבי עם המיליות ما زال/لم يزل/لا يزال/ما دام.
- תיאור סיבה ותכלית : יישאר נושא אקטיבי.
- לא לשלילה מוחלטת : יישאר נושא אקטיבי.
- התמיזז تمييز - יישאר פסיבי,
- מילת השאלה كم תישאר נושא אקטיבי,
- מא ההתפעלות : תישאר נושא פסיבי.
- פסוקית זיקה הפוכה - משפטי ما/من...من : יישאר נושא פסיבי.
- שמות מחוסרי תנווין : יישאר נושא פסיבי.

סיכום הנושאים בתחביר לכיתה יא'-יב' בטבלה:

נושאים פסיביים	נושאים אקטיביים
תִּם + מצדד	ניקוד סופי
תיאור מצב ומשפט מצב	רש"ז רש"ן
ערך היתרון וההפלה	משפטי זיקה <i>صفة/صلة</i>
חמשת השמות	הזוגי בשם, בתואר, בכינויים ובפעל
תיאורי זמן ומקום	משפט תנאי בסיסי בחיוב ובשלילה (<i>إن/إذا/من</i>) فاء <i>اللغاء</i>
<i>إن</i> ואחיותיה כינוי סתמי	<i>إن</i> ואחיותיה
<i>كان</i> ואחיותיה עם המליות <i>ما زال/لم يزل/لا يزال/ما دام.</i>	<i>كان</i> ואחיותיה עם המליות <i>كان/ليس/أصبح/صار/بقي</i>
תיאור אופן <i>مفعول مطلق</i>	תיאור סיבה ותכלית
תמיז <i>تميز</i>	לא לשלילה מוחלטת
מא ההתפעלות	מילת השאלה <i>كم</i>
פסוקית זיקה הפוכה - משפטי <i>ما/من...من</i>	
שמות מחוסרי תנווין	

כולנו תקווה, כי עדכונים אלה יהפכו את הלמידה לרלוונטית ולמשמעותית יותר, תוך שילוב הוראת טקסטים אקטואליים ועדכניים יותר, ויחזקו את הוראת השפה בתחומים שונים, דוגמת השיח הדבור בכיתה.

בברכה,

סיגלית שושן

מפמ"ר ערבית ועולם הערבים והאסלאם

העתקים :

מר משה זעפרני, מנהל אגף שפות

פרופ' אליעזר שלוסברג, יו"ר ועדת המקצוע

חברי ועדת המקצוע